به نام خدا	اداره آموزش و پرورش شهرستان آبیک	آموزشگاه نمونه دولتی سوره	نمره به عدد : به حروف :	مهر آموزشگاه
سوال های نوبت: اول آزمون **علوم و فنون (۳)** پایه : دوازدهم رشته علوم انسانی				
شامل ۳۱ سوال در ۴ صفحه	تاریخ آزمون : / ۱۰/ ۱۴۰۲	مدت امتحان: ۸۰دقیقه		
نام و نام خانوادگی :		پاسخ نامه ندارد		

میاسای ز آموختن یک زمان / ز دانش میفکن دل اندر گمان

رده	پرسش ها	شمارک
	الف) تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴نمره)	
۱	عبار ت های درست را با(ص) ونادرست را با (غ) مشخص نمایید الف -لحن نسیم شمال لحنی طنزآمیز و انتقادی برای بیان مسائل سیاسی و اجتماعی بود ( ) ب- ترجمۀ آثار اروپایی در ایران با تاسیس چاپ خانه در زمان ناصرالدین شاه آغاز شد ( )	۰/۵
۲	هر یک از موارد گروه الف در جدول زیر، مربوط به کدام شخصیت ازگروه « ب » است؟ (یک مورد اضافی است) الف: الف) او با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و مسائل عصر را با کاربرد زمان و اصطلاحات رایج و آمیخته به شعر و ضرب المثل های لطیف نوشت. ب) در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز، هجو و هزل چیره دست بود. ب: ۱-ایرج میرزا ۲-قائم مقام فراهانی ۳-عارف قزوینی	۰/۵
۳	الف- اولین و تنهاترین کتاب تاریخی دورۀ مشروطه چه نام دارد؟ :..... ب- تنها نمونۀ نمایشنامۀ فارسی توسط چه کسی نوشته شد؟	۰/۵
۴	سبک بازگشت ، بازگشتی به دوره های ..... و ..... بود. الف)هندی ، خراسانی ب)معاصر، عراقی ج) خراسانی ،عراقی د) خراسانی ،اصفهانی	۰/۲۵
۵	کدام گزینه در معرفی اثر و نام صاحب آن، صحیح نیست؟ الف) دهخدا- صوراسرافیل ب) جیمز موریه- سرگذشت حاجی بابا اصفهانی ج) قائم مقام فراهانی- منشآت د) محمد باقر میرزا خسروی – شمس و طغرا	۰/۲۵
۶	ازبارزترین ویژگی های ادبیّات دورۀبیداری است. الف) قانون ب) تعلیم وتربیت جدید ج) توجّه به مردم د)وطن	۰/۲۵
۷	نگرش شاعران دوره مشروطه نسبت به جهان بیرون چه تغییری کرد ؟	۰/۵
۸	یکی از ویژگی های زبانی و یکی از ویژگی های ادبی شعر دوره ی بازگشت و بیداری را بیان کنید .	۰/۵
۹	از شاخه های ارزنده ای که در نثر عصر بیداری چشم نواز است ..... است .	۰/۵

۱۰	بیت زیرمربوط به کدام دوره است؟ "فرّخی ، زجان ودل می کنددراین محفل دل نثار استقلال ،جان فدای آزادی"	۰/۲۵
ب) موسیقی شعر (۶ نمره)		
۱۱	برای هریک از وزن های زیر واژه ی مناسب بنویسید . الف) U – U – ب) U – – U	۰/۵
۱۲	پایه های آوایی بیت زیر را بنویسید . من بی مایه که باشم که خریدارِ تو باشم حیف باشد که تو یارِ من و من یارِ تو باشم (سعدی) پایه های آوایی	۱
۱۳	مشخّص کنید که مصوّت بلند « و » در کدام یک از واژه های زیر احتمال کوتاه تلفّظ شدن و در کدام یک عدم احتمال آن صورت پذیر است ؟ الف) مو ب) سو	۰/۵
۱۴	با خوانش درست بیت ها و درک پایه های آوایی هر بیت ، مشخّص کنید که وزن کدام بیت همسان و کدام بیت نا همسان است . وزن هر کدام را بنویسید . الف) باز این چه شورش است که در خلق عالم است ؟ باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است ؟ ب) گر شاخه‌ها دارد تَری ، وَر سرو دارد سَروری وَر گُل کند صد دلبری ، ای جان تو چیزی دیگری	۱
۱۵	در کدام یک از ترکیب های زیر احتمال حذف همزه وجود ندارد؟ الف) باز این ب) درد آدم ج) آتش است د) در آینه	۰/۲۵
۱۶	در بیت « در دام فتاده آهویی چند / محکم شده دست و پای در بند» چه نوع اختیارات شاعری(زبانی)وجود دارد و در کدام هجا اتفاق افتاده است؟	۰/۵
۱۷	پس از تقطیع هجایی بیت زیر ، دونوع اختیار شاعری در آن مشخّص کنید . پس سوی کاری فرستاد آن دگر تا از این دیگر شود او باخبر (مولوی) پایه های آوایی نشانه های هجایی وزن واژه	۲
۱۸	تقطیع و نشانه های هجایی واژه ها در کدام گزینه درست آمده است؟ الف) سیاست نامه : سِ / یا / سَت/ نا / مِ (U – – – U) ب) گیاهخوار : گی / یا / ه / خا / ر (– – U– U) ج) یارانه : یا / را / نه (– – –) د) بیاموز : بی/ یا/ مو/ ز (– – – U)	۰/۲۵

ج) زیبایی شناسی (۶ نمره)		
۱۹	**درست یا نادرست بودن جمله های زیر را بنویسید .** **الف) زیبایی آفرینی مراعات النظیر در تعامل واژه هاست .** **ب) آرایه هایی مانند : اغراق ، ایهام و تضاد در حوزه ی آرایه های لفظی جای می گیرند .** **ج) در آرایه ی لف و نشر شاعر تعیین می کند که هر یک از توضیحات به کدام یک از امور ذکر شده ربط دارد** **د) متناقض نما برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت .**	**۱**
۲۰	**شاعر با آوردن تضمین در شعر خود چه هدفی را دنبال می‌کند؟ (دو مورد)**	**۰/۵**
۲۱	**در بیت زیر چه آرایه ای به کار رفته است؟ دانسته تاریخی مرتبط با آن را بیان کنید.** **« یتیمی را حبیب خویش خوانده ز ادنایش ، به او ادنی رسانده»**	**۰/۲۵**
۲۲	**آرایه‌های مقابل کدام بیت هر دو درست است؟** **الف) سر من مست جمالت، دل من دام خیالت / گهر دیده نثار کف دریای تو دارد (مراعات نظیر، تلمیح)** **ب) چشمهٔ حیوان به تاریکی در است / لؤلؤ اندر بحر و گنج اندر خراب (مراعات نظیر، تضمین)** **ج) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو / باید که سپر باشد پیش همه پیکان‌ها (تلمیح، تضمین)** **د) حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی / من از آن روز که در بند توام ، آزادم (تضمین، تلمیح)**	**۰/۲۵**
۲۳	**تضمین به کار رفته در بیت زیر را پیدا کنید و ارتباط تضمین را با قسمت های دیگر متن توضیح دهید.** **چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری‌سرشت شیوهٔ جنات تجری تحتها الانهار داشت**	**۰/۷۵**
۲۴	**تلمیح ، در کدامیک از ابیات زیر دیده می شود ؟ در مورد آن توضیح دهید .** **الف) بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت شور شیرین به سر هر که فتد ،کوهکن است** **ب) یکی گردیم در گفتار و در کردار و در رفتار زبان و دست و پا یک کرده خدمتکار هم باشیم»** **ج) چوگل گر خرده ای داری خدا را صرف عشرت کن که قارون را غلط ها داد سودای زر اندوزی**	**۱**
۲۵	**در بیت زیر لف و نشر را بیابید و نوع آ ن را بنویسید .** **اگر ز خلق ملامت و گر ز کرده ندامت کشیدم ، از تو کشیدم ، شنیدم ، از تو شنیدم (اوستا)**	**۰/۷۵**
۲۶	**در کدام یک از ابیات زیر آرایه ی « تضاد» و در کدام بیت ، « تناقض » به کار رفته است؟ مشخّص کنید .** **الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای من در میان جمع و دلم جای دیگر است.** **ب) تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی**	**۱**
۲۷	**در ترکیب مشخّص شده در بیت زیر ، چه آرایه ای به کار رفته و برای آن دلیل بیاورید .** **« دولت فقر خدایا به من ارزانی دار کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است»**	**۰/۵**

	د) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
۲۸	**سروده ی زیر از عارف قزوینی را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.** **« از اشک همه روی زمین زیر و زبر کن مشتی گرت از خاک وطن هست به سر کن** **غیرت کن و اندیشه ی ایامِ بَتَـــر کن اندر جلوی تیر عـــــدو، سینه سپر کن »** **الف) دو ویژگی زبانی این نوشته را بیابید** **ب)در بیت اول واژه های قافیه را بنویسید .** **پ) از میان کنایه های به کار رفته، یک نمونه بنویسید .** **ت) این شعر را از دیدگاه فکری بررسی کنید .**	**۰/۵** **۰/۲۵** **۰/۲۵** **۰/۵**
۲۹	**با توجّه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید .** **« ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند (محمّد تقی بهار)** **الف) یک مورد ویژگی ادبی در بیت مشخّص کنید .** **ب) در مصراع دوم کدام مورد ویژگی دستور تاریخی به کار رفته در مورد آن توضیح دهید .**	**۰/۲۵** **۰/۵**
۳۰	**متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید :** **« ننه، هان ! این زمین روی چیه ؟ روی شاخ گاو ؟ روی ماهی ، ماهی روی چیه،؟ روی‌آب ، آب روی چیه؟ وای وای ! الهی روده ات ببره ، چقدر حرف می زنی ؟! حوصله ام سر رفت ! آفتابه لگن شش دست ، شام وناهار هیچی!»** **الف- از ویژگی شعر عصر بیداری ،کاربرد زبان محاوره ای است . یک نمونه دراین شعر بیابید.** **ب- یک کنایه دراین نوشته بیابید که به شیوهٔ تمثیل رایج است .**	**۰/۲۵** **۰/۲۵**
۳۱	**نمونه زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید.** **اگر چه ما در این تاریخ خود بیداری ایرانیان را از سال ۱۳۲۲ شروع کرده ایم، لکن اگر خیال خود را جمع کنیم و به نظر دقت و انصاف درتاریخ گذشتگان بنگریم، هر آینه به خوبی مشاهده می کنیم که در مجاری سنهٔ ۱۳۶۵ بسیاری از امور و وقایع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گزاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزا تقی خان امیر نظام احدی را سراغ نداریم چه آن بزرگ مرد از آن یکّه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. (ناظم الاسلام کرمانی)** **الف) دو ویژگی زبانی این نوشته را بنویسید.** **ب) این نوشته ، جز کدام نوع از انواع نوشته های این دوره است ؟** **الف) نمایش نامه نویسی ب) ترجمه ج) تحقیقات ادبی و تاریخی د روزنامه نگاری** **ج) دو ویژگی فکری نوشته را بیان کنید ؟**	**۰/۵** **۰/۲۵** **۰/۵**
	هر که با مرغ هوا دوست شود / خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود (سهراب سپهری) **توفیق رفیق راهتان ایمان دوست**	

www-karnoor-ir

۱- الف) صحیح

ب) غلط فتحعلی شاه

۲- الف) قائم مقام فراهانی

ب) ایرج میرزا

۳- الف) تاریخ بیداری ایرانیان تالیف ناظم الاسلام کرمانی

ب) میرزا آقا تبریزی

۴- گزینه ج

۵- گزینه الف روزنامه صور اسرافیل با مدیریت میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل نه دهخدا

۶- گزینه ج

۷- نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی نگری و ذهنیت گرایی به جزیی نگری و عینیت گرایی تغییر کرد.

۸- ویژگی زبانی : در شعر برخی از شاعران این دوره توجه به واژگان کهن مشاهده میشود. کاربرد واژه هایی مثل بادافره، خلیدن، گلخن و... از این دست هستند.

ویژگی ادبی : قالب های شعری در عصر بیداری کم و بیش مانند گذشته ادامه یافت و تغییر چندانی نداشت. توجه به قالب های قصیده و مثنوی در شعر ملک الشعرا بهار و ادیب الممالک فراهانی بیشتر است؛ اما دیگر شاعران این دوره که به زبان مردم کوچه و بازار شعر میگفتند، به قالبهایی مثل مستزاد و چهارپاره و نیز

www-kanoon.ir

www.kanoon.ir

سرودن ترانه و تصنیف رغبت بیشتری داشتند. این گرایش به قالبهای کم کاربرد یا نوین به تدریج زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد.

توجه: هر ویژگی دیگری که در کتاب ذکر شده درست می‌باشد.

۹- طنز سیاسی _ اجتماعی

۱۰- سروده فرخی یزدی در دوره بیداری

۱۱- الف) مفاعلن

ب) مفاعیل

۱۲-

مَ نِ بی ما	یِ کِ با شَم	کِ خَ ری دا	رِ تُ با شَم
حی ف با شد	کِ تُ یا رِ	مَ نُ من یا	رِ تُ با شم
U U ـ ـ	U U ـ ـ	U U ـ ـ	U U ـ ـ
فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن

۱۳- الف) مو : عدم احتمال ، مصوت بلند او در کلمات تک هجایی هیچ وقت کوتاه تلفظ نمیشود

ب) سو : احتمال دارد کوتاه تلفظ شود

۱۴- الف) ناهمسان مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

ب) همسان مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

---

www.kanoon.ir

۱۵- گزینه ب اگر پیش از همزه آغاز هجا، صامتی بیاید (همزه، بین یک صامت و یک مصوّت قرارگیرد) میتوان آن را حذف کرد.

در دِ آدم این شرایط را ندارد

۱۶- اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجای هشتم مصراع اول

۱۷-

پایه های آوایی	پس	سو (۱)	ی (۲)	کا	ری	فِ	رس	تا	دان (۳)	دِ	گر
	تا	اَ	زین	دی	گر	شَ	ود	او	با	خَ	بر
نشانه های هجایی	_	U	_	_	_	U	_	_	_	U	_
وزن واژه	فاعلاتن			فاعلاتن				فاعلن			

۱) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

۲) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۳) حذف همزه

۱۸- گزینه الف

۱۹- الف) درست

ب) نادرست بدیع معنوی

ج) نادرست

د) درست

۲۰- شاعر با استفاده از سخن دیگران یا آیه و حدیث میتواند مقصود خود را بهتر بیان کند و با ایجاد تنوع در ذهن خواننده، سبب التذاذ وی گردد، همچنین آگاهی خود را از موضوعات مختلف به بهترین وجه نشان دهد.

---

www-kanoon-ir

۲۱- ارایه تلمیح

«اَوادنی» تلمیح به آیاتی در مورد معراج حضرت رسول (ص) : فکان قاب قوسین او اَدنی (پس او به فاصله ی دو کمان یا کم تر به قرب الهی رسید.)

معنی: خداوند یتیمی را (پیامبر «ص») دوست و حبیب خویش خواند و او را از پایین ترین درجه به بالاترین مقام یعنی معراج رسانید.

۲۲- گزینه د هر دو ارایه را دارا ست

گزینه الف تلمیح ندارد

گزینه ب تضمین ندارد

گزینه ج تضمین و تلمیح ندارد

۲۳- تلمیح به آیه ۱۱ سوره البروج ، ۲۵ بقره ، ۱۵ آل عمران

حافظ در تصویری چند گانه چشم خود را جویبار و یار را حوری سرشت و گریه خود از فراق و هجران در پای دیوار خانه ی محبوب را بهشتی دانسته است که با حوری قصرها و جویباری که از پای آن می‌گذرد.

۲۴- الف) تلمیح به داستان شیرین و فرهاد دارد

ب) ندارد

ج) تلمیح به داستان قارون

۲۵- لف و نشر مشوش

ملامت شنیدم

ندامت کشیدم

۲۶- الف) تناقض حاضرِ غایب

ب) تضاد حضور و غیبت

---

www.kanoon.ir

۲۷- دولت فقر ارایه متناقض نما را دارا است زیرا آوردن دو کلمه متضاد و نسبت دادن آنها به هم در این ترکیب مشاهده میشود.

۲۸- الف) زبانی: کاربرد تاریخی دستور ، شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، محاورهای بیان کرده است و ساده و قابل فهم است

ب) زبر ، سر

ج) خاک بر سر کردن کنایه از چاره اندیشی

سینه سپر کردن کنایه از جان فشانی

د) این شعر از اشعار دوره بیداری به موضوع وطن دوستی میپردازد و فداکاری و از خود گذشتگی برای نجات وطن و سرزمین را یادآور میشود

۲۹- الف) تشخیص: مورد خطاب قرار دادن کوه دماوند

ب) «ضربتی چند » صفت مقلوب وقتی اتفاق می افتد که جای صفت و موصوف عوض میشود

۳۰- الف) ننه ، هان ! / الهی روده ات ببره

ب) آفتابه لگن شش دست شام و ناهار هیچی

۳۱- الف) به کار بردن واژه های عربی تا حدودی متن را از سادگی دور کرده است.

جابه جایی اجزای جمله در عبارات مشاهده می‌شود.

جمله‌های طولانی که فهم متن را دشوار ساخته است.

متن اطناب دارد.

(سادگی و روانی که مشخصه نثر دوره بیداری است زیاد مشاهده نمی‌شود)

ب) گزینه ج

www-kanoon-ir

ج) بیداری مردم / متمدن شدن کشور / بیان اوضاع اقتصادی کشور / رشد سیاسی مردم / بیان نقش و تاثیر امیر کبیر